

# A LÁMPÁS HÖLGY

1820. május 12-én született Firenzében Florence Nightingale, a modern nővérképzés, valamint a betegellátás reformjának elindítója. Családjával Angliában éltek úri körülmények között. Sokoldalú érdeklődése, és befolyásos családi háttere révén lenyűgöző műveltségre tett szert. Több nyelven beszélt: görögül, latinul, olaszul, franciául és németül, és mindezek mellett lehetősége volt filozófiai, matematikai és történettudományi tanulmányokat folytatni. A matematika területén is letette a névjegyét, hiszen Florence nevéhez fűződik a modern matematikai statisztika alapja.

Szülei már korán elhatározták, hogy tehetős férjet keresnek számára, azonban Florence-t nyugtalanította a gondolat. Folyamatosan lázadt a beskatulyázott női szerepek ellen, hiszen úgy érezte ő sokkal többre hivatott az akkoriban divatos partik szervezésénél. Már fiatalkorában megmutatkozott, hogy mások segítése teszi igazán boldoggá.

*„Az emberi nyomorúság jár mindig az eszemben, ez gyötör... hazugnak érzem, ha a költők a világ dicsőségét zengik. A legtöbb ember, akivel találkozom, gondban, szegénységben, betegségben él.” – írta egy alkalommal.*

Elhatározásait tett követte, a szülei elé állt, és bejelentette számukra, hogy ápolónő lesz. Szülei azonban elleneztek az effajta törekvéseit, hiszen az akkori korban az ápolás alantas és lenézett munkának számított, ráadásul az úrinők nem dolgoztak. Hogy jobb belátásra bírják, világ körüli útra küldték lányukat, ám ő ezt titokban egy nővérképző tanfolyamra használta ki. Utazásai során naplót vezetett, és minden tapasztalatát lejegyezte a meglátogatott kórházokról. Visszatérte után sikerült meggyőznie a szüleit, hogy küldjék vissza Németországba, hogy befejezhesse a tanfolyamot, majd ezt követően 1853-ban Párizsban is tanulmányokat folytatott. Minden szabad percében azt tervezte, hogyan lehetne jobbá tenni a kórházi körülményeket.

*„Furcsának tűnhet ezt kijelenteni, de a legelső követelmény egy kórház iránt az, hogy ne ártson a betegnek!”*

Még ebben az évben munkát kapott egy londoni női kórházban, ahol azonnal be is vezette forradalmian új ötleteit, mint például az ételhordó lift. Minden szintre ápolónőket osztott be és nővérhívó csengőt szereltetett fel, mely a szobaszámot is kijelezte. Ezekkel az újításokkal jelentős időt spórolhattak meg, melyet a betegápolásra fordíthattak. Szembement a vezetőséggel, hiszen szentül hitte, hogy vallási hovatartozás nélkül mindenki jogosult kórházi ellátásra. Az 1854-es krími háború hozott drasztikus változást az életében, hiszen felfigyeltek javaslataira és tanulmányaira, és végül Sidney Herbert hadügyminiszter felkérte ápolónői szolgálatra a katonák mellé.

Florence-t több nehézség is érte: a katonák bizalmatlanul fogadták származása miatt, a körülmények pedig alkalmatlanok voltak a betegápolásra. Sajnos általánosan igaz volt, hogy, aki akkoriban kórházba került, szinte biztosan halálra volt ítélve. Florence azonban nem rettent meg, az első intézkedéseként kitakarította a helyiséget, és szigorúan megkövetelte ennek fenntartását. Anyagi lehetőségeit kihasználva minden szükséges eszközt, élelmiszert saját költségen állt. Kötelezővé tette, hogy a sebesültek véres ruháit vegyék le, és adjanak rájuk rendszeresen tiszta ruhát a fertőzések elkerülése végett, mindemellett rendszeresen mosdatták a katonákat, ami meglehetősen szokatlannak számított háborús területeken. Florence tevékenységeinek köszönhetően a korábbi 42%-os halálozási arányt 2,2%-ra sikerült lecsökkentenie. Az ápolókat is szigorúan fogta, és nem tűrte, hogy bárki is alkoholos befolyásoltság alatt dolgozzon, ami a háborús időkben ugyancsak rendkívüli rendelkezésnek minősült. Ekkoriban kezdték a lámpás hölgyként emlegetni az éjszakai járőrözései révén, hiszen folyamatosan ügyeletet tartott a betegek körül egy lámpással a kezében, tartott tőle ugyanis, hogy egyik betege esetleg rohamot kap az éjszaka folyamán. Napi 20 órát dolgozott, állandó készenlétben állt, hogy azonnal tudjon segíteni a katonákon.



**AGORA**

TUDOMÁNYOS  
ÉLMÉNYKÖZPONT  
DEBRECEN



Tettei láttán hamar irigyekre tett szert, akik koholt vádakkal folyamatosan próbálták ellehetetleníteni a munkáját. Ő azonban helyt állt a kórház és a vádakkal szembeni védekezésben is.

1856-ban hazatért Angliába, ahol igazi hősként ünnepezték. Viktória királynő is fogadta és elismerően méltatta munkásságát, ám Florence, a helyzetet kihasználva további reformok bevezetését kérte a hadügyminisztertől, és fáradtságos munkával közel ezer oldalas jelentést tett a kórházi állapotokról. Bebizonysította, hogy a kórházi körülmények voltak a felelősek a korábbi magas halálozási arányért. A fent említett jelentések alapján szervezték meg 1859-ben a Katonai Orvosi Egyetemet. Florence nem tétlenkedett, egy alapítványt hozott létre, melyre

kimagasló arányban érkeztek adományok, melynek révén létrejöhett a Szent Tamás Kórház Nightingale-féle tanintézete. A nővérképzés Florence elképzelései szerint folyt az intézményben, ahol a tanulók elméleti és gyakorlati képzésben is részt vettek.

*„Az ápolónő munkája háromszoros érdeklődést kíván: szellemi érdeklődést az „eset” iránt, szívbeli érdeklődést a beteg ember iránt, szakmai érdeklődést a gyakorlati munka technikája iránt.”*

Florence számos könyvet jelentetett meg tanulmányaiból, köztük a legelső, a *Notes on nursing* tekinthető a betegápolás első kézikönyvének. Munkásságára az Egyesült Államok is felfigyelt és tőle kértek tanácsot a betegápolás terén.

Matematikai érdeklődése a munkájában is megnyilvánult, különösen a statisztikai analízisben mélyedt el, amit bevezetett a gyógyellátás és közegészségügy területére. Diagramokat használt, amelyekkel megkönnyítette a megértést. Egy speciális, ún. rózsadiagramot az adatok bemutatására alkalmazott, amelyen pl. a hadikórház halálozási arányait lehetett ábrázolni. Nightingale úttörőnek számított az adatok grafikus, vizuális megjelenítésében. Florence így vélekedett erről saját szavaival:

„Miközben a pontos és objektív megfigyelés életbevágó fontosságát hangsúlyozzuk, sosem szabad szem elől tévesztenünk azt az indokot, amiért is a megfigyeléseket végezzük. Mert a megfigyelés nem azt a célt szolgálja, hogy egymásra halmozzunk mindenholnan összeszedett információkat és kíváncsiságunkat fokozó tényeket, hanem hogy az egészséget növelje, és életet mentsen.”

Florence hagyatékának a tiszteletére születésének a dátumát, május 12-t, az ápolónők világnapjává nyilvánították. A nevével egybefonódó lámpás pedig az ápolás jelképe lett.

Felhasznált források:

<https://www.ujakropolisz.hu/cikk/florence-nightingale-lampas-holgy>

<https://www.biography.com/scientist/florence-nightingale>

<https://felsofokon.hu/orvos-es-egeszsegtudomany/florence-nightingale-rol/>

[http://kidsnews.hu/2018/05/majus-12-florence-nightingale-az-apolonoi-szakma-megteremtoje/?cli\\_action=1588671511.363](http://kidsnews.hu/2018/05/majus-12-florence-nightingale-az-apolonoi-szakma-megteremtoje/?cli_action=1588671511.363)

<https://www.history.com/topics/womens-history/florence-nightingale-1>

